

Verið errin av prógvinum

Røðan sum Gardar Joensen helt fyri næmingunum, sum fingu prógv av Fiskivinnuskúlanum í Vestmanna

Fyrst vil eg ynskja tykkum til lukku við úrslitinum, tit hava fingið í dag.

Bæði tykkum, sum eru liðug við skúlagongdina og fáa endaligt prógv, og eisini tykkum, sum hava eitt ella tvey ár eftir.

Tit hava í dag nátt tí máli, tit einaferð settu tykkum

Onkur hevur sagt, »at tað er ikki málið sjálvt, sum er so spennandi, men at tað er vegurin til málið, sum er tað« ella sagt øðrvísi: »forventningens glæde, hon er tann besta«.

Men álitkavæl so gevur tað, at tit hava tikið prógv á einum føroyskum fiskivinnuskúla.

Eg hugsi, at hendan kenslan er ein tann viktigaasta yvirhøvur. Tí hevur tú einki málið ella málið fyrri framman, er tað so skjótt, tú kanst enda í líkasælu og tað er ikki so gott.

Tit kunnu í dag vera errin av, at tit hava tikið prógv á einum føroyskum fiskivinnuskúla.

Eg eri greiður yvir, at hetta hevur ikki verið nakar dansur á rósam at koma ígjøgnum hesa tíðina, tí pensumið er stórt, og okini sum indekkast skulu eru mong. Búskapur, fiskivinna, aling, mikrobiologi, mál stoddfrøði o.m.a., umframt tað handaligu upplæringina úti á ymsum virkjum.

Harafrat eri eg av tí fátan, at krøvini frá almennu føroyum eru høg til tykkum, sum koma út av Fiskivinnuskúlanum í Vestmanna, uttan at nakar vil geva neyðugu amboðini fyrri at útbúgvingin skal kunna verða so góð, sum tað sømir seg eisini fiskivinnutjóð, sum okkara.

Ja eg eri líka við at siga, at roynt hevur verið at leggja fót fyrri viðhvørt.

Álitkavæl, so hevur Fiskivinnuskúlin í Vestmanna í ár 10 ár á baki, og hann liggur her enn. Hann kann eisini spenna bringuna fram úr sær og vísa á nokur úrslit, hóast umstøðurnar og útgærdin hava verið í so vánalig.

Altjóða heiðursmerkir, ikki bara eina, men fleiri ferðir.

Virkisleiðarar, góðskuleiðarar, fabriksformenn, sjógv- og smoltalarar eru at finna á øðrumhvørjum virki í Føroyum, meðan nokur av teimum, sum hava fingið prógv her, eru farin uttanlands, at nema sær hægri kunneika innan fiskivinnu ella aling.

Eg havi altíð hildið og haldi enn, at tað rætta hjá einumhvørjum landi, má verða, at útbúgva ungdómin til tað, sum landið hevur brúk fyrri og innanfyri tey náttúruríkisømi, viðkomandi land ræður yvir.

Sjálvandi er allur lærdómur góður, men tað er lítill meining í at skapa fortreyttir soleiðis, at tú útflytir ungdómin, og situr eftir við gomlum fólk. Og eg haldi, vit eru væl á veg.

Eisini vildi tað verið áhugavert at fingið at vita, hvussu fáir næmingar frá Fiskivinnuskúlanum í Vestmanna, enda innan almenna sektorin, sum jú er ríkiliga stórur sum er.

Næsti spurningurin er so, hvør er tað sum skapar fortreyttir.

Eg haldi ikki at tað bara er tað almenna, sum ger tað.

Tað er okkara mentan. Tað eru vit øll. Mammur, pápur, systkin, vinir - øll.

Sjálvandi skulu vit velja at útbúgva okkum innan tað yrki, vit hava áhuga fyrri, men hetta verður sum regul ávirkað av landinum, vit búgva í, okkara uppvøkstri og umstøðunum rundan um okkum. Eg meini so við, vit kunnu ikki øll læra til politist ella oljuserfrøðing ella sølumen. Ella sagt við øðrum orðum: Vit kunnu ikki øll liva av at klippa hvørjum øðrum.

Pápi mín, sum hevur verið sjómaður alt sitt lív, hevði eina standandi ráð til mín.

»Tú skalt læra til skúlalærara« tað vóru hansara ráð. Teir arbeidda 200 dagar um árið, og dagarnir eru ikki meira 6-8 tímar langir

og tó kemur lønin fast einaferð um mánaðin, segði hann.

Eg bleiv ikki skúlalærari, og um eg valdi skeivt, fái eg ongantíð at vita heilt vist, men eg haldi ikki eg gjørdi tað.

Hetta at arbeiða fisk, er eitt gamalt hondverk í Føroyum, men tað er ikki so langt síðani, at tað heilsufrøðiliga aspektið kom inn í myndina. Tó so, teir gomlu vistu fullvæl, hvussu ein fiskur fekt góður og hvussu teir ikki skuldu gera, men tað var ikki altíð, teir vistu forkláringina uppá, hví tað skuldi gerast soleiðis ella soleiðis.

Ein freistast næstan til at halda, at lortur var nógv reinari fyrr, enn hann er tað í dag. So trupult sýnist tað mangan nú.

Eg komi í tankar um eina søgu frá einum av teimum fyrstu skeiðunum, um reinføri og bakteriar, sum var í Havn. Skeiðleiðarin greiddi frá, at bakteriar vóru alla staðni - allastaðni. Og at tað var sera neyðugt at vaska sær um hendurnar á veg inn og út úr reinskriðhallini, tí hendurnar kundu bera bakteriar runt um alt virkið.

Tá spurdi ein eldri maður »kunnu vit ikki bara klappa hendurnar fast saman, nóg ofta, so bakteriar droyggja?« Hetta helt skeiðleiðarin ikki vera nakað gott hugskot.

Nú mugu tit ikki misskilja meg, sum um at mær ikki dæmar tað heilsufrøðiliga fyrítaksemi. Tvørturímóti.

Tað hevur bót mundað um og tað er alneyðugt at vera á varðhaldi og leggja seg eftir teim røttu skipanum, sum varðveita vørurnar í besta standi.

Og tað er her tí ein stór-an mun, eiga at koma inn í myndina, við tí vitan tit hava nomið tykkum her.

Fiskari og fiskafram-

leiðsla hava altíð verið pregað av afturhaldi. Kanska hevur tað verið eitt sindur frægari í seinastuni, seinastu 20-30 árin, men eg veit t.d. frá gomlum sluppfiskarum, at tá flekiborðið kom umborð á onkra slupp, og menn kundu standa uppi og flekja, vóru fleiri teirra óðir, at onkur blakaði borðið yvir borð, tí tað gamla, sum altíð hevði verið, skuldi ikki broytast.

Eisini tá fyrstu hondsneilurnar komu istaðin fyrri snorið, gingu fleiri ár áðrenn hon var góðtíkin av øllum.

Ein mann hoyra vit tó m.a. um í einum av kvæðum okkara, sum ikki var bangin fyrri at brúka nakað annað enn tað, sum var vanligt í hansara tíð, og tað er Jóanes Niklasson í Brókátáti, sum »egndi kjøt og drýl«.

Tað var vist vanligt, tá á døgum, at brúka sil til agn, tá man royndi eftir kalva.

Hetta kemur eisini fram í sanginum »So vakrar moyggjar«.

»Tá ið piltur fer at fiska sil, í fíkku fær hann sær ein lítlan drýl,

niðan í dal, hann fara skal, at fáa agn fyrri flundru«.

Eg haldi, at nakað tað sama afturhaldi, sum eg nevndi frá slupptíðini var galdandi fyrri útbúar næmingar av Fiskivinnuskúlanum fyrstu árin.

Føroyska vinnulívið var trekt í fyrstuni at taka hesar næmingar til sín. Tað sýntist, sum at tað var nemmari við eini danskari ella norskari fiskivinnuútbúgving, at fáa starv í Føroyum.

Tibetur er hetta broytt nú, og sum sagt finnur tú í dag næmingar hiðani, á fleiri og fleiri virkjum, bæði sum millumleiðarar, leiðarar og

Næmingar við prógvi frá Fiskivinnuskúlanum í Vestmanna: Jonhild Joensen, Lamba, Sólbjørn Kjarbak, Sandavágur, Tummus Jacobsen, Kvívík, Jan Mortensen, Tórshavn, og Gunnar Nilsson, Kvívík

enntá sum stjórar. Mín fátan er at tað føroyska vinnulívið nú hevur accepterað hesa útbúgvingina og tað er eitt stórt stig á vegnum. Tíðindi á fjølmiðlunum herfyri, bera eisini á sama borðið. Hetta átti at skunda undir, og fingið myndugleikar okkara at betra um umstøðurnar her á skúlanum.

Til tykkum, sum nú skulu út hiðani vil eg geva hesi ráð, og tað er at dríva á, leggja sær nær, at gera eitt gott arbeiði, so skal úrslitið nokk koma. Tit kunnu gott hava sum mál, at náa leiðarastarvið, men tit eiga at geva tykkum sjálvum ta tíð, sum er neyðug, at náa tað málið.

Nú er tað lívsins lærdómur úti í tí føroyska vinnulívinum, tit skulu leggja tykkum eftir.

Tit skulu ikki verða bangin fyrri at byrja »á gólvinnu«, sum tað verður kallað. Tí sum sagt: gera tit eitt gott arbeiði, so kemur úrslitið fyrr ella seinni.

Og eitt aftrat, tað liggur nú ein ábyrgd á tykkum, ein ábyrgd sum siggur, at tit skulu út at tæna tykkara fæðilandi, tit skulu vera við til at byggja landið til eitt uppáttur betur land at búgva í, tit skulu brúka tær talentirnar, sum skaparin gav tykkum.

Eg vil ynskja tykkum øllum alt tað besta. Hjartaliga tillukku við prógvunum og góða eydnuna í framtíðini.

Jógvan á Høvdanum 45 ára starvsdag

Í dag hevur Jógvan á Høvdanum arbeitt í 45 ár hjá Klaksvíkar Timburhandli. Hann bleiv settur í starv tann 1. juli 1954 í krambuðini á Varpinum. Tann 1. juni 1965 bleiv hann deildarleiðari og seinni bleiv hann settur stjórnari, hesa tíðina átti J.F.Kjølbro Timburhandilin. Tann 20. Desember 1994 keypti Jógvan saman við syninum Timburhandilin frá NyKredit, og nú hann hevur 45 ára starvsdag, hevur hann avgjørt at gevast í Timburhandlinum og geva leiðsluna til synin. Vit hava nógv at takka Jógvan á Høvdanum fyrri og hevur hann hesa

longu tíð verið sera trúgvur ímóti starvi sínum. Hann hevur vegleitt mangan hondverkara í Norðoyggjum og hevur verið sera góður við okkum starvsfólk, sum hava arbeitt undir honum. Í framtíðini fer hann at ráðgeva, tá tørvur er á tí, so hann sleppur ikki heilt fakinum, tí tá ein hevur arbeitt so leingi innan sama fak, er vitanin sera stór og ta vitan kann Timburhandilin illa vera fyrri uttan. Vit ynskja honum hjartaliga tillukku við degnum.

Starvsfólkið í Klaksvíkar Timburhandli